

1

**සංස්කෘත
චම්පු කාව්‍ය පිළිබඳ
අධ්‍යයනයක්**

චට්‍යෙදර විමලචූඳි හිමි
ශිෂ්‍ය අංකය: A - 16420
1997

3

සංස්කෘත චම්පු කාව්‍ය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ගංගොචචිල ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර
විශ්වවිද්‍යාලයේ භාෂා හා
සංස්කෘතික අධ්‍යයනාංශයේ
ශාස්ත්‍රපති උපාධි (සංස්කෘත)
පරීක්ෂණය සඳහා ඉදිරිපත්
කෙරෙන නිබන්ධය.

චට්‍යෙදර විමලබුද්ධි හිමි
ශිෂ්‍ය අංකය: A - 16420
1997

5

සමපීඨාමි

මහරගමනගරස්ථාය

ශ්‍රී ප්‍රඥානන්දපර්වේණසා ව උඩහමුලලග්‍රාමේ

ශ්‍රී ප්‍රඥොදයාරාමසා වෙත්‍යාශ්‍රමඳියසාධීශෙන

කිත්‍යලාබ්‍යග්‍රාමපේන ශ්‍රීලංකායාං පඤ්චදිශි ප්‍රධානසංඝනෙත්‍රා

ශ්‍රීප්‍රඥර්ෂභාහිධානෙනාසමගුරුදෙවමහොදයෙන

කෘතාං ශාසනිකසාමාජිකසාහිත්‍යකසෙවාං

ලක්ෂිකෘත්‍ය කෘතිරියං

තසෙම සමපීඨේග්‍රහිණෙණ

වටගෙදර විමල බුද්ධි සථවිරේණ

සමබුද්ධශාසනසුරක්ෂණ තත්‍යපරායා:

ශ්‍රී ධර්මකෂිත්‍යනීත්‍යපරමපරායා:

ප්‍රඥර්ෂභාය ගුරුදෙවමහොදයාය

හකත්‍යා පුණම්‍ය ක්‍රියතේර්ෂණමෙතද'ග්‍රමි.

පටුන

	පිටු අංකය
1. පෙරවදන	1 - 11
2. <u>පළමුවන පරිච්ඡේදය</u>	
සංස්කෘත වම්ප්‍රකාශයේ පටුබිම්	01
3. <u>දෙවන පරිච්ඡේදය</u>	
සංස්කෘත වම්ප්‍රකාශයේ ප්‍රභවය හා විකාශය	15
4. <u>තුන්වන පරිච්ඡේදය</u>	
වම්ප්‍ර කාව්‍ය ලක්ෂණ	74
5. <u>හතරවන පරිච්ඡේදය</u>	
ශ්‍රී ලාංකික වම්ප්‍ර කාව්‍යයන් හා ඒවායේ දක්නට ලැබෙන විශේෂ ලක්ෂණ	102
6. <u>පස්වන පරිච්ඡේදය</u>	
ශ්‍රී ලාංකික වම්ප්‍ර කාව්‍යය සාහිත්‍ය කෙරෙහි සංස්කෘත සාහිත්‍යයේ බලපෑම	158
7. සමෝධානය	203
8. උපග්‍රන්ථය 01	211
9. <u>උපග්‍රන්ථය 02</u>	
වම්ප්‍ර කාව්‍යයන් සඳහා යොදාගෙන ඇති කථා වස්තූන්ට අනුව වම්ප්‍ර කාව්‍ය පිළිබඳ වර්ගීකරණය	222

පිටු අංකය

10. ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

233

11. ප්‍රථම

239

13/4 7-2

9 28

පෙරවදන

මෙය ගංගොඹවිල ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ, ගාභා ගා සංස්කෘතික අධ්‍යයනාංශයේ ශාස්ත්‍රපති (සංස්කෘත) උපාධි පරීක්ෂණය සඳහා ඉදිරිපත් කෙරෙන . පර්යේෂණ නිබන්ධයකි .

හදින ඇළුම්, විලාසිතාවන් කාලානුරූපී ව වෙනස් වන්නා ලෙස කවීන් ගේ කාව්‍ය ශෛලීහු ද යුගයෙන් යුගයට නව මුහුණුවරක් ගනිති. ඇළුමකින් බලාපොරොත්තුවන්නේ ශරීර සැපය ම පමණක් නො වේ. බොහෝ දෙනා ගේ තෙත් සිත් ඇදගැනීම ද ඇළුමකින් බලාපොරොත්තු වන දෙයකි. එසේ ම කාව්‍යයකින් ඔලාපොරොත්තු වන්නේ ද එහි හර බැර බව පමණක් ම නො වේ. එය බෙහෙව් දෙනා ගේ සිත් ඇදගන්නා කාව්‍ය වස්තුවක් ද විය යුතු ය. එක ම ඇළුම් විලාසිතාවක් දිගින් දිගට ම පරිහරණය කිරීමෙන් එහි බොහෝ දෙනා ගේ සිත් ඇදගන්නා ගතිය ද හීන වී යයි. එසේ ම එක ම කාව්‍ය ශෛලියක් දිගින් දිගට ම භාවිතා කිරීමේ හේතුවෙන් ද එහි පවතින සිත්ගන්නා ගතිය ද හීන වී යයි. මේ බව අවබෝධ කර ගත් සංස්කෘත කවීහු වරින්වර නවමුහුණුවරක් දෙමින් සංස්කෘත කාව්‍ය ක්‍රමය ද ඉදිරියට ගෙන ගියහ. එක් කලක දී ඔවුහු පද්‍ය කාව්‍ය ශෛලියට නැඹුරුවෙමින් ඉතා මත් රසපුර්ණකාව්‍ය ලියූහ. අශ්වසොෂ, කාලිඳාසාදි කවීන් ගේ කණි තුළින් මේ බව පැහැදිලි වේ. මෙහි දී ඔවුහු කාව්‍යමය අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමෙහි ලා පද්‍ය කාව්‍ය ක්‍රමය වඩාත් ම සුදුසු යැයි සිතූහ. එසේම එය බොහෝ දෙනා ගේ සිත් ඇදගැනීමේ මනිශ්‍යත් වශයෙන් ද සැලකූහ.

එහෙත් මෙම පද්‍ය ක්‍රමය ද දිරිස කාලයක් තිස්සේ එක ම ආරක්ෂා ගමන් කිරීමේ හේතුවෙන් තව දුරටත් ජනහදවත් ඇද බැඳ ගැනීමේ ශක්තියෙන් හීන විය. පශ්චාත් කාලීන මහාකාව්‍යයන් ගෙන් පිළිබිඹුවන ඒකාකාරී ලක්ෂණ පද්‍ය කාව්‍ය ක්‍රමය තීරයකවයට සන්වීමට හේතුවන්නට ඇතැ යි සිතිය හැකි ය. මෙබඳු පසුබිමක් යටතේ තව දුරටත් පද්‍ය කාව්‍ය ක්‍රමය අනුගමනය කිරීමේ අර්ථයක් නොමැති බව දුටු සංස්කෘත කවීහු අලුත් මුහුණුවරකින් තම කාව්‍ය කෘතීන් ඉදිරිපත් කරන්නට උත්සාහ කළ අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ගද්‍ය කාව්‍ය ක්‍රමය දියුණුවට පත් වූ සිතිය හැකි ය. එහෙත්

දිගින් දිගටම ගඳු කාව්‍ය ක්‍රමය ද රැවි නො වී ය. ගඳු කාව්‍ය ක්‍රමයේ පරිභාෂිත තවත් කාව්‍ය ක්‍රමයක ආරම්භයක් විය. මෙසේ වම්ප්‍රකාශයේ සම්බන්ධයට ගඳු කාව්‍ය ක්‍රමයේ පරිභාෂිත පසුබිම් වූ බව සිතිය හැකි ය. එක් විදියකින් පඳු කාව්‍ය ශෛලිය හා ගඳු කාව්‍ය ශෛලිය අන්ත දෙකක් වැන්න ය. වම්ප්‍රකාශ ශෛලිය මධ්‍යම ප්‍රතිපදාවක් වැන්න ය. එසේ බලන විට වම්ප්‍රකාශ ක්‍රමය වඩාත් ම සාර්ථක ක්‍රමයක් සේ සිතිය හැකි ය.

ඇතැම් සංස්කෘත කාව්‍ය විචාරකයින් වම්ප්‍රකාශ ක්‍රමය පිළිබඳ ව සඳහන් කරන්නේ ශාසනයක් වාදනයත් එකට වුසු වූ විට වඩාත් ම අලංකාරවන්නා සේ ගඳු පඳු දෙක ම එකට වුසුකිරීමෙන් ඇතිවන වම්ප්‍රකාශ ක්‍රමය ද වඩා අලංකාර වූ කාව්‍ය ක්‍රමයක් බව ය.

සාමාන්‍ය වශයෙන් වම්ප්‍රකාශයන්හි දක්නට ලැබෙන රචනා ක්‍රමය ඉතා ඇත අතිරේක සිට හැඩගැසුණු රචනා ක්‍රමයක් වුවත් වම්ප්‍රකාශ නාමයෙන් පළවූවන වතාවට මුණ - හැසෙන්නේ නලවම්ප්‍රවයි. ත්‍රිවික්‍රම කවිවයන් විසින් රචිත එය ක්‍රි.ව. 10 වන සියවසට අයත් ය. ක්‍රි.ව. 10 වන සියවසේ සිට රචනා වූ මෙම වම්ප්‍රකාශයන් තුළ බොහෝ දුරට සාමාන්‍ය මුහුණුවරක් හත් කාණ්ඩ ශෛලියක් දක්නට ලැබේ. ජාමායණ, මහාකර්ම, කාමරව්‍යපුරාණ, ශිවපුරාණ සහ වෙනත් පුරාණ ග්‍රන්ථයන් රේඛපුරාණ ආදී ග්‍රන්ථයන් ඇසුරු කරගෙන හා එසේ ම චේතියාසික සහ සාමාන්‍ය ප්‍රසිද්ධ වර්තමාන ගමන් විස්තර ආදියක් පසුබිම් කරගෙන මෙම වම්ප්‍රකාශයන් බොහෝවිට රචනා වී ඇත. මීට අමතර ව දෙවියන් හේ වර්ත සහ දෙවියන් පිළිබඳ මහෝත්සව ආදියත් ඇතැම් වම්ප්‍රකාශවලට පසුබිම් වී ඇති බව පෙනේ. මීට අමතර ව විචාරාත්මක හා කාලපරිච්ඡේද කථාවන් ඇසුරු කරගෙන ද ඇතැම් වම්ප්‍රකාශයන් රචනා කර තිබෙන බව පෙනේ.

දහවන සියවසේ සිට 15 වන සියවස දක්වා වම්ප්‍රකාශයන් 20 ක් පමණ ලියා වී ඇති බව පෙනේ. වම්ප්‍රකාශයන් හෙන් වැඩි ම වම්ප්‍රකාශ සංඛ්‍යාවක් ලියා වී ඇත්තේ පුරාණ ග්‍රන්ථ පසුබිම් කරගෙන යි. සංඛ්‍යාත්මක වශයෙන් දෙවැනි තැන ගන්නේ - යම් යම් ප්‍රදේශයන්හි වර්තයන් ඇසුරු - - - -

කර ගෙන රචිත වම්ප්‍රකාශය යි. සාමාන්‍යයෙන් ප්‍රකාශයට පත් වී ඇති සා
ප්‍රකාශයට පත් වී නොමැති වම්ප්‍ර කාවයන් ගේ සංඛ්‍යාව 245 ක් පමණ වේ.

සාප්තපති උපාධි පරීක්ෂණයේ සංස්කෘත විෂයය සඳහා වම්ප්‍රකාව්‍ය වැනි
විෂය කෙරෙහි අධ්‍යයනය සඳහා තෝරාගනු ලැබුවේ අරමුණ කිහිපයක් ම එයින්
ඉටුවන බැවිනි. වම්ප්‍රකාව්‍ය නම් සාහිත්‍ය-ගය සංස්කෘත සාහිත්‍ය තුළ ම බිහි වී
සංස්කෘත සාහිත්‍ය තුළ ම වර්ධනයට පත් වූ සාහිත්‍ය-ගයකි. එහෙත් අප රට තුළ
ඒ පිළිබඳ ව ඇතැම් තොරතුරු තවමත් අප්‍රකට ව පවතී. එබඳු අළුත් තොරතුරු
එළි දැක්වීම මෙහි එක් අරමුණකි. මීට අමතර ව ශත වර්ෂ 10 කට ආසන්න
කාලයක් තිස්සේ සංස්කෘත සාහිත්‍ය තුළ වර්ධනයට පත් වූ වම්ප්‍රකාව්‍ය නම් සුවිශේෂී
සාහිත්‍ය-ගය බොහෝ විද්‍යාර්ථීන් ගේ අවධානයට පාත්‍රවිය යුතු සාහිත්‍ය-ගයක් වශයෙන්
සැලකිය හැකි ය. එහෙත් විද්‍යාර්ථීන් ගේ අවධානය මේ පිළිබඳ ව යොමු වී ඇත්තේ
මඳ වශයෙන් බව ද පෙනේ. මේ අනුව මෙම වම්ප්‍රකාව්‍ය සාහිත්‍ය විද්‍යාර්ථීන් ගේ
අවධානයට යොමු කිරීම මෙහි තවත් වැදගත් අරමුණක් වශයෙන් සඳහන් කළ හැකි ය.

අප ශ්‍රී ලංකාව තුළ වම්ප්‍රකාව්‍ය පිළිබඳ ව මෙබඳු අධ්‍යයනයක් කෙරෙන පළමුවන
අවස්ථාව මෙය විය හැකි ය. සාමාන්‍යයෙන් බොහෝ දෙනා වම්ප්‍රකාව්‍ය පිළිබඳ ව
හිතන්නේ ගද්‍ය පද්‍ය මිශ්‍ර වූ කාව්‍ය වම්ප්‍රකාව්‍ය වන බව යි. ඉන් එකට වම්ප්‍ර කාව්‍ය
ලක්ෂණ පිළිබඳ ව අවබෝධයක් බොහෝ දෙනාට නැත. මෙබඳු කෘතියක් තුළින් වම්ප්‍රකාව්‍ය
පිළිබඳ ව පැහැදිලි ව සලකා හැකිමට බොහෝ විද්‍යාර්ථීන්ට අවස්ථාව උදාවනු ඇතැ යි
සිතමි. වෙනම සාහිත්‍ය-ගයක් වන වම්ප්‍රකාව්‍ය සාහිත්‍ය පිළිබඳ ව හවු දුරටත් අධ්‍යයනය
කරන්නට අප රට විද්‍යාර්ථීහු යොමු වෙත් නම් එය අප උත්සාහය සවලච්චිත් -
වශයෙන් දකිමු.

මූලික වශයෙන් මෙවන් කටයුතුවල යෙදීමට අවශ්‍ය ආණය, ශක්තිය හා ධෛර්යය
අප හට ලබාදීම සඳහා සියලු කැපකිරීම් කළා වූ, අප ගුරුදේවයන් වහන්සේ වන,
කොළඹ බස්නාහිර පළාතේ ප්‍රධාන සංස්කෘත අමරපුර ශ්‍රී ධර්මරත්න මහානිකායේ

සම්මානිත නායක මුරන්දර මහරහම ශ්‍රී ප්‍රඥානන්ද පරිවේණිකාත්ම හා මහරහම පහසුබලකාරාමය, උඩහමුල්ලේ පඤ්ඤාදායාරාමය යන උභය විහාරාමීපති ගෞරවාර්ථය කිහිපයක සිටි පහසුකම අප නායක මාග්ධිපාණන් වහන්සේට මගේ කෘතඥතා පුර්වක ප්‍රණාමය පිරිනමමි.

ඒ සමගම අප මෙවන් මගකට යොමු කළ අපවත් වී වදාල වටහෙදර පහසුබල ලොකු හාමුදුරුවන් වහන්සේ සහ පරලෝ සැපත් මා ආදර පියණන්ද මෙහිදී සිහිපත් කරමි. පර්යේෂණ කාර්යය සඳහා මෙබඳු ක්‍ෂේත්‍රයක් තෝරා ගැනීම පිළිබඳ ව මුලික ව ම අපට මග පෙන් වූයේ ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ ආභාස්ප්‍රතිපාදකවරයා ව ස්‍රියා කළ අප ආචාර්ය මහාචාර්ය මහින්ද පලිගවඩන මහතා බව කෘතඥතාපුර්වක ව සිහිපත් කරමි. ඒ සමග ම අප ආචාර්ය වරයකු වන කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සංස්කෘත අධ්‍යයනාංග ප්‍රධාන හා සංස්කෘත පිළිබඳ මහාචාර්ය එස්.වීරතුංග මහතා ගෙන් ලැබුණු සහයෝගය ද ඉතා අගේකොට සලකමි. ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ භාෂා හා සංස්කෘතික අධ්‍යයනාංග ප්‍රධාන ව සිටි මහාචාර්ය මහානාම කරුණාරත්න මහතා ගෙන් මේ සඳහා ලැබුණු උපදෙස් ද තව දුරටත් කෘතඥතාපුර්වක ව සිහිපත් කරමි. මහාචාර්ය අනන්ද ගුණසිංහ මහතා ගෙන් ලැබුණු සහාය ද අගය කරමි.

විශේෂයෙන් මෙම පර්යේෂණ කාර්යය සඳහා උපදේශකවරයා වශයෙන් ස්‍රියාකරමින් ලබාදිය යුතු උපදෙස් හැම අතින් ම ලබාදෙමින් ඉතා මත් ම කාරුණි ව අප මග පෙන් වූ ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ භාෂා හා සංස්කෘතික අධ්‍යයනාංගයේ මහාචාර්ය චෝල්වර් මාග්ධිංග මහතා ගෙන් ලැබුණු සහයෝගය හැමදා මත් කෘතඥතා පුර්වකව සිහිපත් කරමි.

සංස්කෘත සාහිත්‍ය කෘතීවල ඇතැම් කොටස් සිංහලයට පරිවර්තනය කිරීමේ දී ඇති වූ ගැටළු විසඳා දෙමින් උපකාරී වූ ඇඳවිවල පදිංචි කවිකාමාර්ය ආර්යදාස සෙනෙවිරත්න මහතා ද මගේ කෘතඥතාවය පළ කරමි. ඉංග්‍රීසියෙන් පළකරන ලද

ඇතැම් ශාස්ත්‍රීය ලිපිවල ඇතුළත් කරුණු තේරුම් ගැනීමේ දී අප හට උපකාර කළා වූ කොට්ඨාස පත්‍රයල පාරේ පදංචි මා හිතවත් වී.ඩී.තේරත් මහතාට ද එසේ ම මහරගම පවුණුව පාරේ පදංචි එල්.ආර්.වීරරත්න මහතාට ද මාගේ ගෞරවාදර ස්තූතිය පළකරමි. මේ පිළිබඳ ව තත් අයුරින් උපකාර කළා වූ මහරගම මහලේසවත්තේ චෝල්ටර් සිල්වා මහතාට ද ස්තූතිවන්ත වෙමි. එසේ ම නැයිතිය ධර්මාචාර්ය නවරත්න ධර්මසේන මහතාගෙන් හා ආණ්ඩාගේ චෝල්ටර් මහත්මියගෙන් ලැබුණු උපකාර ද අගේ කොට සලකමි. ඒ සමඟ ම විජිතා නන්දා පලලියතුරු මහත්මියගෙන් ද මා ලද සහයෝගය මෙහිලා කෘතඥතා පුර්වක ව සිහිපත් කරමි.

ශාස්ත්‍රපත් වටගෙදර විමලසාර හිමියන්ගෙන් ද එසේ ම මහරගම ශ්‍රී පඤානන්ද පිරිවෙණේ ආචාර්ය නිකලගම විතයාලංකාර හිමි, ශාස්ත්‍රාචාර්ය නිකලගම පඤ්ඤාපීච හිමි හා පණ්ඩිත සිටිනාමලුවේ සුගතසාර හිමි යන අප පිරිවෙණේ ආචාර්ය මණ්ඩලයේ පැවිදි ගුරුවරුන්ගෙන් ලැබුණු අනුකූලතාව ද මෙහිදී සිහිපත් කරමි. ගරු අත්තූතාවේ විමලනිසය හිමි ද මෙහිදී තවදුරටත් සිහිපත් කරන අතර කෝට්ටේ ඤාණරාම හිමිගෙන් ලැබුණු සහයෝගය ද අගය කරමි.

එසේ ම ශාස්ත්‍රාචාර්ය එච්.එච්.පියදාස මහතාගෙන් ලැබුණු හිතෙහිභාවය සේ ම ශාස්ත්‍රාචාර්ය නිකියතෙට්ටි ජයවිත් අමරසේන මහතාගෙන් ලැබුණු විශේෂ සහයෝගය ද මෙහිදී ඉතා අගේකොට සලකමි. අපිත් වනිගතූග මහතා ද ඉතා උනන්දුවෙන් ක්‍රියා කළ අයෙකු බව ද සඳහන් කරමි.

ක්‍රියාශීලීව උපකාර කළ ඇතැලයේ විජිතාලංකාර හිමිට ද එසේ ම ඉතා හිතවත්තව ක්‍රියා කළ දෙයියන්දර පරමාලංකාර හික්ෂුවට ද තවදුරටත් මහරගම ශ්‍රී පඤානන්ද පිරිවෙණේ ශිෂ්‍ය හික්ෂුන් වශයෙන් සහයෝගය ලබා දුන් චලස්මුල්ලේ පඤ්ඤාරාම, දමනේවෙල විජිතාලංකාර , සුරියවැවේ සිරිතන්ද , සුරියවැවේ ඤාණිභිති යන හිමිවරුන්ට ද එසේ ම විශේෂයෙන් මේ සඳහා ක්‍රියාශීලීව තවදුරු කළා වූ හිමිවිට සරණමෝලි හිමියන්ට ද තවදුරටත් මේ සඳහා උපකාර කළ මහරගම ශ්‍රී පඤානන්ද පිරිවෙණේ ශිෂ්‍ය හික්ෂුන්ට ද කෘතඥතාව පළ කරමි.

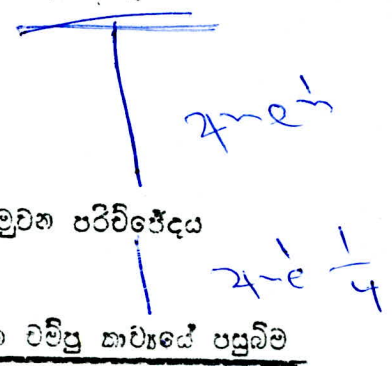
පොත් පත් සොයා ගැනීමේ දී විශේෂයෙන් මග පෙන් වූ ^{සිටියමන} පුස්තකාල මහතාට
හා නිල් තානායකාර මහතාට ද විශේෂ කෘතඥතාව හිමි වේ. නම් ලෙසින් සභාය වු
ගැටි වන්දනා මහතා ගැනද මෙහි දී සඳහන් කරමි.

මේ පිලිබද ව අනුකූලතාව දක්වමින් අවශ්‍ය කටයුතුවල දී සහයෝගය ලබා දුන්
දැයමන් සොයියා මහතාට ද එසේ ම දෙවැනි තුන්වැනි කවරයන් සකස් කිරීමේ දී
ඒවා ඉතාමත් කලාත්මකව කර දුන් එච්.එම්.සියදාස මහතාට ද අත් පිටපත සකස්
කිරීමේ දී මුල් කවර යන් ඇඳීමේ ආදී කටයුතුවලින් සභාය දැක් වු සෝමසිරි
දසනායක මහතාට හා මෙය ඉතා සැලකිල්ලෙන් යතුරු ලියනය කර දීමෙන් උපකාරී වු
කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලීය පුස්තකාලයේ සේවය කරන මා හිතවත් ටී.රත්නසිංහ මහතාට ද
එමෙන් ම කවදන් මෙබදු කටයුතුවල දී අහඹිත දෙන ඇන්.පී.ඩබ්.පෙරේරා මහතාට ද
කෘතඥතා පුර්වක ස්තූතිය හිමි වේ. පොතෙහි ඡායා පිටපත් ලබා ගැනීමේ දී ඒ සඳහා
අවංකව සභාය වු ඩී.නේ.ප්‍රියන්ත මහතාට ද ස්තූතිය පිටිනමි. නේ.නේ. දුලානි.
දේවිනා සොමයා කුමාරි මෙනෙවිය ද මෙහි දී සිහිපත් වේ.

වටහෙදර විමලවුද්ධි හිමි
ලී.ප.අංකය.ඒ. 16420
හාන හා සංස්කෘතික අධ්‍යයනාංශය
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය
ගංගොඩවිල
නුගේගොඩ
23.07.1997

[Faint handwritten notes and signatures at the bottom of the page]

Handwritten notes in blue ink at the top right of the page.

සංස්කෘත චම්පු කාව්‍යයේ පසුබිම

118x

චම්පු කාව්‍යය විශාල ම දියුණු කතෘත්වයකට පත් වූයේ සංස්කෘත සාහිත්‍ය තුළ ය. සංස්කෘත සාහිත්‍ය ක්ෂේත්‍රය තුළ මෙම චම්පු කාව්‍ය ප්‍රභේදය කෙතෙක් දුරට පෝෂණය වූයේ ද කිවහොත් පසුකාලීන ව පාලි සාහිත්‍යය, දෙමළ සාහිත්‍යය, මරාටි සාහිත්‍යය, චීන සාහිත්‍යය, ආදී පෙරදිග චෛත්‍යයන් කරා ද මෙම කාව්‍ය ආකෘතිය පැතිරී ගියේ ය. එක් අතකින් මෙය ක්‍රමානුකූල ව දියුණුවනට පත් වූ සාහිත්‍යයකි. ඉන්දියාවේ කාව්‍යදර්ශයෙහි කාව්‍ය තත් වැදැරැම් බව සඳහන් වේ.¹ එනම් ගද්‍ය කාව්‍ය, ශද්‍ය කාව්‍ය හා චිත්‍ර කාව්‍ය යනුවෙනි. ජනදස් රහිත වූයේ ගද්‍ය කාව්‍ය නම් වේ.² ජනදස් බද්ධතා ලද පාද ඇත්තේ පද්‍ය නම් වේ.³ මෙහි ගද්‍ය පද්‍ය දෙකින් ම යුක්ත වූයේ චිත්‍ර නම් වේ.

චම්පු කාව්‍යය ද ඇතුළත් වන්නේ මෙහි චිත්‍ර කාව්‍ය ප්‍රභේදයටයි. චිත්‍ර කාව්‍ය ය යි හඳුන්වා ඇත්තේ චම්පු කාව්‍යය ම පමණක් ම නො වේ. නාටකාදී දෘශ්‍ය කාව්‍යයේ ද

104x

1. ගද්‍ය පද්‍යාදව චිත්‍රාදව
 කන් ශ්‍රියෙධව ව්‍යවස්ථම්
 පද්‍ය චතුෂ්ඨි තඬි
 වෘත් ජාතිරිති ඤිඨා
 (ගද්‍ය කාව්‍යය, පද්‍ය කාව්‍යය, චිත්‍ර කාව්‍යය, ය යි කාව්‍යය තුන් ආකාර බව කියන ලදී. මෙයින් ජනදස් බද්ධතා ලද පාද හතරකින් යුක්ත වූයේ පද්‍ය කාව්‍ය නම්. ඒ පද්‍ය කාව්‍යය ද වෘත්තය, ජාති ය යි දෙපරිදි වේ.
 කාව්‍යදර්ශ - (ප්‍රච්ඡිංශය), සංස්, වැලිච්චියේ සෝරත හිමි. කොළඹ, 1940 කාව්‍යයේද 1, 11,
2. "වෘත්තශාස්ත්‍ර ගද්‍ය..."
 සාහිත්‍යදර්ශ, 6.33
3. "ජනදස් බද්ධතා..."
 සාහිත්‍යදර්ශ, 6.313

මිශ්‍ර කාව්‍ය නම් වෙයි⁴. එසේ ම ගද්‍ය පද්‍ය දෙකින් යුක්ත ව රාජකාරීය පිණිස කරන ලද විරුද කාව්‍යයෝ ද මිශ්‍ර කාව්‍ය නම් ලබති.⁵

එමෙන් ම භාෂා කිපයකින් ම මිශ්‍ර ව රචිත කාව්‍යය ද මිශ්‍ර කාව්‍ය නම් වේ. මෙයින් අදහස් කරන්නේ සංස්කෘත, ප්‍රාකෘත, අප්‍රමාද ආදී භාෂා කිපයක් ම එක ම කාව්‍යයක හමුවේ නම් එය මිශ්‍ර කාව්‍ය නම් වන බව ය.⁶ ගද්‍ය කාව්‍යය ද කොටස් පහකට වර්ග කොට තිබේ. එනම් ආධ්‍යායිකා, කථා, බන්ධන, පරිකථා, කථාලිකා යන පහයි. මෙහි ආධ්‍යායිකා නම් වර්ගයෙහි ද සුච වශයෙන් ගද්‍යය හා මිශ්‍රව පද්‍යය යෙදේ.

ගද්‍යපද්‍යමය වූ සෑම කාව්‍යයක් ම වම්පු නොවන බව මෙයින් පැහැදිලි වේ. ගද්‍ය පද්‍ය දෙක මිශ්‍ර ව යොදනු ලැබීම උපදේශ සාහිත්‍යයේ ද විශේෂ ලක්ෂණයකි. ගද්‍ය පද්‍ය මිශ්‍ර වූ භාෂා ශෛලිය උපදේශ සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථයන්හි ඉතා සරල ලෙස භාවිතා කෙරේ. එක් අතකින් මේ මිශ්‍ර කාව්‍ය ශෛලිය ද දියුණු වූයේ එක ම විෂය ගැන කීමට දෙයාකාරයක ශෛලියක් භාවිතා කිරීමේ පුරුද්ද නිසා ය.

අග්නි පුරාණයෙහි :

"මිශ්‍ර- බම්පුරිකිබ්‍රතං
ප්‍රතිකීර්ති ව ආධා
ශ්‍රව්‍යං චෛවහිනෙයං ච
ප්‍රතිකී සතලොකිති :"⁷ යන ලෙස ද,

-
- 4. "මිශ්‍රාණි නාවකාදිනි...."
කාව්‍යදර්ශ, ... 1.31
 - 5. "ගද්‍යපද්‍යමයි රාජකාරීර් විරුද්ධව්‍යතෙ",
සාහිත්‍යදර්ශ, 6.336
 - 6. "තදෙනආවිච්ඡං භ්‍යා :
සංස්කෘතං ප්‍රාකෘතං තථා
අප්‍රමාදම මිශ්‍රඤ්ච -
තනුපුරාය්‍යමිතුර්විධම්//
(කාව්‍යදර්ශ 1.32)
 - 7. අග්නිපුරාණ - 336.38

දන්තින් විසින්,

"ගද්‍ය පද්‍යමය කාව්‍ය"

වච්ඡිතසංග්‍රහය" ⁸ යනුවෙන් ද,

විශ්වනාථ විසින්

"ගද්‍ය පද්‍යමය කාව්‍ය"

වච්ඡිතසංග්‍රහය" ⁹ යන ලෙස ද,

හෙමචන්ද්‍රයන් විසින්

"ගද්‍ය පද්‍යමය සාහිත්‍ය"

සංග්‍රහය" ¹⁰ යනුවෙන් ද,

මෙම වච්ඡිත කාව්‍ය ප්‍රභේදය නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇත. මේවායින් පැහැදිලි වන පොදු කාරණය නම් ගද්‍ය පද්‍ය මිශ්‍රිතවය වච්ඡිත කාව්‍යයක් ලක්ෂණය වන බව යි.

ආප්තොපදේශ සහිතව වූ වන කාව්‍යවේදි කලින් කී දේ නැවත නැවී කොට දැක්වීමේ ලක්ෂණය දැකිය හැකි ය. ¹¹ ධර්ම සුමුද්‍රයන්හි ද මීට සමාන ශෛලියක් අනුගමනය කොට තිබේ. වච්ඡිත කාව්‍යයන් හේ මූලාරම්භය සම්බන්ධයෙන් කාව්‍යමය

8. කාව්‍යදර්ශ 1.31

9. සාහිත්‍යදර්පණ 11. 336

10. කාව්‍යනුශාසනය. 2 සංස්, ශිවදත්ත, බෙම්බෙ, 1934, 8 පිටි, 408 පිටුව

11. බෙර්ඩේල් ඒ. කින්

සංස්කෘත කාව්‍ය සාහිත්‍යය, පරිවර්තනය, සුගුණසිරි සිල්වා, කොළඹ, රාජ්‍ය ශාසන දෙපාර්තමේන්තුව, 1964, 11, පිටි, 82 පිට.

ශිලා ලේඛන ද වැදගත්කමක් උසුලයි.¹² මෙහි ඉතා පැරණිම ශිලා ලේඛය ශිරිකාර් ප්‍රශස්තියි. මෙය ක්‍රි.ව. 150 ආසන්නයේ දී ලියැවී ඇත. පළමුවන රුද්‍රදාමන් රජු විලිබද ව මෙහි නියැවේ. ඉතා දික් වූ සමාස පද දක්නට ලැබෙන මෙහි සුදර්ශන නම් වැවක් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම විලිබද ව සදහන් වේ. ශබ්දාලංකාරවලට වැඩි තැනක් දී රචිත මෙහි අනුප්‍රාස බහුල භාෂා ගෞලියක් දක්නට ලැබේ.

නාසික් ලිපිය ද කාව්‍යමය ශිලා ලේඛ අතුරින් වැදගත් තැනක් දරයි. මෙය රචිත ව ඇත්තේ ප්‍රාතෘතයෙනි. එය සාතවාහන රජුගේ 19 වර්ෂයට අයත් ය.¹³ එසේ ම සමුද්‍රගුප්ත රජු ගේ අලහබාද් ප්‍රශස්තිය ද ප්‍රසිද්ධ එකකි. හරිෂේෂ නම් කවියකු විසින් ක්‍රි.ව. 4 වන ශත වර්ෂය තුළ දී මෙය රචනා කොට තිබේ. ගද්‍යයෙන් මෙන් ම පද්‍යයෙන් ද මෙය රචනා කොට ඇති හෙයින් චම්පු කාව්‍යයන් ගේ ආරම්භක අවස්ථාව විලිබද ව මෙය වැදගත් විය හැකි ය. මෙම ශිලා ලිපිය පද්‍ය අටකින් ආරම්භ කරනු ලැබ ඇති අතර ඉන් පසු දිග් ගද්‍ය කොටසකින් ද පවත් පසු නැවතත් පද්‍ය කොටසකින් ද යුක්ත ය. පද්‍යයෙන් පවත්ගෙන ගද්‍ය කොටස ද ඇතුළත් වී රචනා කොට ඇති හෙයින් චම්පු කාව්‍යයේ ආරම්භක අවස්ථාව

12. ආනන්ද ඩබ්.පී.ගුරුගේ, සංස්කෘත කාව්‍ය හා නාට්‍යය, කොළඹ, 1955, 5 පරි: 23 පිටුව.
 13. - එම - 5 පරි, 25 පිටුව.